

„Rozprávkový sen Boženy Augustínovej“

Presne o tomto čase, pred dvomi rokmi sme sa stretli v Galérii Michalský dvor, kde sme v rámci BIB 2003 otvárali ako jednu z jeho sprievodných výstav expozíciu tvorby Andreja Augustína pod názvom Páranie peknúčka. Pri výbere jeho diel som Andreja navštívila doma a pani Božena, jeho mama, nám starostlivo pripravila malinovku na osvieženie. To bol môj prvý a zároveň posledný dotyk s touto príjemnou dámou. Po dvoch rokoch sa tu pri podobnej príležitosti otvorenia 20. ročníka Bienále ilustrácií Bratislava 2005 stretávame opäť pri prezentácii tvorby Andrejovej a Martinovej mamy Boženy Augustínovej. Avšak, veľa sa odvtedy zmenilo, všetko je inak.

Dovolím si privítať medzi nami medzinárodnú porotu BIB 2005, ktorá pozostáva zo 14-tich členov z rôznych krajín a poďakovať sa im, že dnes večer prišli.

Akokoľvek, prvotný dôvod prečo sme sa tu dnes podvečer zišli nie je len tradícia BIB, ale predovšetkým smutná a nostalgická udalosť. Na začiatku tohto roku nás pani Božena náhle a nečakane opustila. Nechala tu po sebe svoju rodinu, spomienky, poetickú výtvarnú tvorbu, ale aj ducha harmónie, pokoja a pokory pred umením a životom.

Je pre mňa česť, že ma Andrej oslovil a požiadal o otvorenie tejto výstavy a rovnako som k jej príprave pristupovala s nesmiernou úctou. Čo ma nadchýna a oslovuje všeobecne na tvorbe Augustínovcov v tomto uponáhľanom, stresovom a skomercializovanom svete je ich neustále spočívanie na vlně ľudskosti, ich úžasná viera v život a jeho krásy, uhol pohľadu, akým ho vnímajú. S láskou, nadšením, farebnosťou a prirodzeným človečenským teplom.

Pani Božena Augustínová sa zaoberala tvorbou voľnej a úžitkovej grafiky, maľbou, ilustráciou, tapisériou a monumentálnou tvorbou. Bola členkou Zväzu slovenských výtvarných umelcov, Slovenskej výtvarnej únie – spolku grafikov, Klubu umeleckej tapisérie Artex a od roku 1996 zakladateľkou AS nadácie detská nádej zaoberajúcou sa pomocou deťským pacientom s onkologickým ochorením. Na dnešnej výstave prezentujeme v prvom rade jej tvorbu ilustračnú a zaradili sme aj časť kolekcie tapisérií z jej širokého umeleckého záberu.

Narodila sa 17. januára 1939 v Topolnej, okr. Uherské Hradištie. Študovala na Umeleckoprůmyslové škole v Uherskom Hradišti v ateliéry grafiky u prof. J. Kořínka. Za svoju tvorbu získala rad ocenení, jej dielo je zastúpené v mnohých zbierkach galérií doma i v zahraničí, má na svojom konte mnoho prezentácií výstav na Slovensku i za hranicami. Zomrela 29. 1. 2005 v Bratislave.

Ilustrácie autorky sú v prevažnej väčšine figurálne, zoomorfné postavičky majú svoj charakter, svoj život, svoj malý svet. Sú výrazne kolorované, čo im dodáva hravý, veselý, optimistický výraz /Hračky/. Na jednej strane uplatňuje plošnosť štylizovaného výjavu, na strane druhej postavičky majú svoj objem a potláčajú menej dôležitý horizont a prostredie /Leporelá/. Figúra je v centre diania a často má aj vyabstrahovaný dekoratívny charakter. Uplatňuje geometriu, ornament, inšpirovaná je štruktúrou čipky /Zrkadlo, Bájky/. V kontraste je jemná štruktúra použitých výtvarných techník, zvieratká sú „scivilizované“ vtipným oblečením /Polička a jej polička/. V ilustráciách sa odrazia aj dynamickejšie prvky, všetko sa v obraze jemne hýbe a chveje, vizuálne vlní, čo dosahuje jemným šrafovaním štetcom a kombináciou farieb /Pikulík a Chlpčo/. V jej tvorbe nájdeme aj čiernobiely ilustrácie pre dospelých /Verše po objatí/.

Zatiaľ čo v ilustráciách odkrýva širší diapazón chápania ilustrácie, v tapisériách sa sústreďuje na figurálne kompozície. Protagonistkou je prevažne žena – elegantná, krehká, éterická, ktorá nesie vždy iné a zároveň to isté poslanstvo a význam. Posolstvo krásy, lásky, harmónie i nostalgie. Popri výraznej farebnosti kontrastného koloru, ktorý púta pozornosť, dôraz kladie na figúru, ktorá ma často dekoratívny charakter, ale i duchovný rozmer. Výraz postáv nesie v sebe znaky skúsenostnej roviny, smútku, tajomstva pri výsostnom zachovaní estetického kánonu a snovej esencie výjavu. Tieto zámerné surrealistické dotyky a krehkosť demonštrovaná na subtilných štylizovaných rukách dām, ktoré sú vždy zreteľné a vnímateľné sa snúbia s kombináciou zoomorfných prvkov – zámeny hlavy ženy za hlavu vtáka. Všetko je tu magicky tajomné, takmer výpravne divadelné, farebne kontrastne zladené a zároveň neuveriteľne pokojné a tiché. Kolekcia žien, mímov, snov /Mím s ružou, Smutný Harlekýn, Biele sny, Ruža pre Chantall, Zamyslenie, Brána do raja/ je v istom zmysle až harmóniou iritujúca a provokatívna. Hoci figúra je dominantná, v každej ploche je súbor detailov, ktoré výjav adekvátne zdobia a dopĺňujú.

Pani Božena Augustínová zanechala pre nás svoje žensky éterické a poeticky harmonické umelecké dielo. Zanechala tu však predovšetkým signál , tichú výzvu, memento o tom, aby sme sa nielen tvorivo, ale ľudsky akceptovali, chápali a cítili. Svojim tichým odchodom predznačila efemérnosť nášho pozemského bytia , vnukla nám, aby sme sa dokázali zastaviť a uvedomiť si jeden druhého, pretože sme tu iba na chvíľu. Veríme, že aj v tomto momente je spolu s nami a vníma naše tiché, aj keď možno fragmentálne pozastavenie sa nad duchom človeka.

Dámy a páni, nebudem svojim vstupom ďalej rušiť múzy a odkazy z inej dimenzie. Dovoľte, aby som sa poďakovala synom pani Božky - Andrejovi a Martinovi- , že nám prostredníctvom tejto výstavy opäť ponúkli MOŽNOSTI ako CÍTIŤ život. Pokúsme sa ponoriť do jeho významu a podstaty, aj keď ich často nedokážeme zodpovedne a spoľahlivo definovať, aspoň dnešný podvečer. Pokúsme sa načúvať veľavravnému tichu.

Mgr. Barbara Brathová
kurátorka výstavy

Božena AUGUSTÍNOVÁ , rod. Rochovská

☼ 17.1. 1939 , Topolná , okr. Uherské Hradište
+ 29. 1. 2005, Bratislava

štúdium: Umeleckoprůmyslová škola, Uherské Hradiště, ateliér grafiky /profesor J. Kořínek/

členka slovenskej výtvarnej únie – spolok grafikov, členka Klubu umeleckej tapisérie ARTEX

samostatné výstavy : ČR, SR, Belgicko, Švajčiarsko, Nemecko, Rakúsko, USA

spoločné výstavy : ČR, SR, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko, Rusko, Dánsko, Nemecko, Fínsko, Írsko, Taliansko, Švajčiarsko, Španielsko, Francúzsko, USA, Kuba, Japonsko

ocenenia :

1975, Diplom a odmena SFVU v tvorivej súťaži „Žena vo svete dneška a zajtrajška“, Bratislava

1979, Druhá cena v súťaži ZSVU, SFVU k medzinárodnému roku dieťaťa , Bratislava

1982, Odmena SFVU, ČFVU a MK ČSR, plagát, Praha

1982, Zlatá medaila a diplom na návrh ZSVU „Žena v súčasnom umení“, Bratislava

1982, Špeciálna cena časopisu Kultúra a život za výtvarné spracovanie témy : žena, rodina, mier, Moskva

1984, Odmena v súťaži Slovkoncertu, plagát Bratislavská Lýra, Bratislava

Od roku 1996 , zakladateľka AS nadácie detská nádej zaoberajúcou sa pomocou pacientom s onkologickým ochorením .